

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، الق
آیلقی (۳۵) غروشد .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، الق
آیلقی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی چاده سنده دائره مخصوصه

امطارات

آبونه بدلی پشپندر .

§

مسلكه موافق آثار مع المذنبیه قبول
اولنور . درج ایدله یزیرل اعاده
اولونماز .

الشیخ

سر ۱۳۳۰

دینی، فلسفی، علمی، ادبی، هفته لقی مجموعه اسلامی در.

امطارات

رساله مزین آندینی کوسترلك شرطیه
تون یازیرلری هرهایکی برغزته طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر .

§

مکتوبلرک امضالرک واضح و اقوناقی
اولسی و آبونه صره نوموسی محتوی
بولونکسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لریک فرانسجه ده یازیلسی رجا
اولنور .

§

پاره کوندزلدیکی زمان نه یه دائر اولدیغنک
واضحاً بیلدیلمسی رجا اولنور

والله یمدی من یشاء الی صراط مستقیم صاحب رمدیرمسئول: ح. اشرف ارباب آتبعون اهدکم سبیل الرشاد

جلد ۱۲

۲۶ خیزران ۱۳۳۰

بخشینه

۱۵ شعبان ۱۳۳۲

عدد ۳۰۴

مبارک لیلہ براتک بالعموم اخوان دین حقنده بادی سعادت وفلاح
اولسنی تمی ایدرز .

مدافعات دینیه

للباطل صولة ثم یضمحل [۱]

بنه منصوری زاده سعید بک افندی به

بالاده کی عربی عبارہ بی سرنامہ اتخاذ ایتدی کمندن طولای عفوکزی
تمی ایدرم . بوعبارہ اسلام مجموعه سنک کچن هفته چیقان نسخہ سنده
- هجومی دیهیم ، مؤولاً اعتراف حقیقتی دیهیم ؟ - بنده کزی رد
ایچون « افکار عمومی » به طرف عالیرندن توجیه ایدیلن مقاله نك صوك
فقره سی ایدی . شیمدی به قدر دوردہ بالغ اولان سلسله مقالاتک
ایچنده بو طوغر و لقدم - آیات کریمه مستثنی - هیچ بر جمله به راست
کله مدیکم ایچون اونی بک زیاده سودم حقیقه بو ، بک طوغر و بسوزدر .
طوغر و سوزی ایسه - ولو خصمک قلمندن صدور ایتسون - تسلیم
وقبول ایتک مقتضای حقیرستیدر . هله خاتمه مقالک بکا مفتاح بیان
اولا بیلیمه سی نادراً تصادف ایدر بختیار لقلردندر .

عاجز لری دائماً ذات علایرینه خطاب ایتدی کم حالده ذات علایری
بنده کزی - فرط حدندن اولمالی - هیچ ده مخاطب ایدینک ایسته -
میورسکز . بونده بآس یوق . مع مافیہ صولک مقاله کزی او قودقدن
صوکره سزکله آزیجق اولسون - باریشیر دیهیم ، چونکه شخصکزه
ذاتاً طارغینلیم یوقدی - یا قلاشیر کی اولدم . زیرا بومقاله ده « مغالطه ،
جهل ، تعصب » اسناداتی کی صرف شخصه تعلق ایدن جهتلردن ،

[۱] تمدد زوجات حقنده کی مقالاته ذیلدر . عباره : « باطلک ده شنبلی
برصولی اولایلیر . اما جوق سورس مضمحل اولور . دیمکدر . عربی بیلمین
قارئین کرامک معلومی اولقی اوزره ترجمه یی قید ایدوروز .

بی تسفیه و تحمیق صورتیه - مخاطبکز اولان - « افکار عمومی » به کندی کزی
بکندیرمکه چالیشما کزدن ، همان سراپا دنیله جک صورتده بزم دعوا مزی
یعنی - متابعتہ کند مزی بورجلی بیلدیکمز - حقیقتی مثبت مقدماتی
سرد ایتدکن صوکره جمله سنندن بی محابا خلاقی نتیجه لر چیقارما کزدن
صرف نظر ایدیلجک اولورسه ، آجیقجه سویلسه کزده سویلسه کزده ،
آشاعی یوقاری حقه رجوع ایتشه بکزه یورسکز که عاجزکز بونکله -
هر طرفدن بی رحمانه بر صورتده خیر بالانان - اسلامیت حسابنه جدأ تفأل
ایتدم .

باطل همیشه باطل و بیوده در ولی
مشکل اودر که صورت حقندن ظهور ایدر

قضیه مشهوره سی معلوم اولدینی ایچون صورت حقندن کورون
باطلک - ولو برمدت ایچون - ثابت قالایله جکندن قورقوب طورورکن
حقک ، همت عالیریلر ، ضمن باطلده صاقلانامیه جق قدر آشکار کورونمیه سی
بنه حقک - قلوب مؤمنینی جدأ سویندیر جک - بر مظفریت باهره سیدر ،
کور یورمکه سز اولکی دیدک کزک چوغندن رجوع ایدور ، وفقهای
اسلامک دیدک رینه یا قلاشیورسکز . بر حله ده ، بزه بر هجوم ده ایدر سه کز
بلکه ده : « بت و رجعت » دیه جکسکز . هر نه حال ایسه - ولوشخص و حیثیم
سپر اتخاذ ایدلسون - سزک حقه تقریکز بزم خوشمه کیتدی . وه آجیق
هزیمت « تعبیر یله مناظره دن فرار دیه » افکار عمومی « به طایتمق
ایسته دیککز قرار سکومی تبدیله سبب اولدی .

اولکی مقاله مک صوکنده :

« هر حالده یازی یازارکن بحث ایتدی کز موضوعات مقدسه به قارشی سزی ده
حرمتکار کورونجه قدر سزکله مباحثه ایتکده معذورم . »

دیمش اولدیغمه مقابل :

« معارضه الک نهایت حرمتکار (کیمه قارشی حرمتکار ؟ بوراسنی مسکوت عنه
یکپورسکز) لسان استعمال ایتدی کم بهانه سیله حاجه جدال دن چکلمک مجبوریت الیم سنده
قالیور . اونه مدهش صولت ایدی ، بونه آجیق هزیمت ! للباطل صولة ثم یضمحل . »
بویور یورسکز . بزم سوزلرمی مکبراننه بر عجزه حمل ایتمشکز .

له الحمد هنوز اودرکيه دوشمه دیکمی بوجوابم سزه اثبات ایدر. مع مافیه الله ویرده سزك قلمکزدن حقلي بردعوی صادر اولسون. اوکا سرفرو ایتک، خصم موقعنده ایسه اقرار عجز ایتک بنم بورجدر. بوعبد عاجز حقل عظمت قاهره سنه قارشى منہزم ومضمحل اولمہ بی جانہ منت برشرف بیلیر. هله بوهزیمت - بوسفرکی کبی - باطلی حقه تقریب ایدن هزیمتلدن ایسه نسیم صفابخش حقیقت هر زردن وهر نه مقدارده أسرسه آتی - عینله ساز کبی - برانحنای تعظیم ایله قارشیلایمق لازمدر. سزده ایسه مع التأسف بونک تماماً خلافی کوریورم. خلاف ظنکیز اولان حقیقتی اويله قولای قولای تسلیم ایتیورسکیز. ایتسه کز بيله ایتهمش کبی کورونمہ بی التزام ایدیورسکیز.

ترویح مقصد ایچون حقیقتلری بی پروا تغیر و تحریف وموضوعاتی قلب ایتکی جائز کوریورسکیز. نتایجی مقدماتنه کوسکون قیاساتی مباح صایورسکیز. خصمکزه تجاوز ایدیورسکیزده سوکره تجاوزده اوغرایورم دییه افکار عمومیہ «یه قارشى فریاد ایدیورسکیز. بوطبق غوغا ایتدیکی آدمه کیزلی کیزلی مشتعل ووردینی صیراده بیه آوازی چیقیدینی قدر: «یا عباد الله! کوریورسکیزیا، بی دوکیورلر» دییه یاغره ایتکه بکزرکه بونی سزك نه از میریلدکیزه، نه ده منصوریلدکیزه یا قیشدیرامیورم. سز: «ایشته، بزده بویه بدیهاته قارشى مغالطه لر، سفسطه لرله مقابله ایدیلیرده اورته یرده حقایق علمیہ محو و زائل اولورکیزر.» [۱]

دیه شکایت ایدیورسکیزده سوکره بیه مغالطه لرک، سفسطه لرک اغلاسی مسلسل، متصل بر صورتده یا بقصدن چکنمیورسکیز. مقصدکیز «علم سفسطه» ده اظهار هنرا یسه قارئلرکیز اولان امت محمدہ آجییکیز. کناهدر. چونکه مسئله بر مسئله شرعیہ در. بر مسئله دینیہ در. سز بکا جاهل، متعصب دیورسکیز. و:

«آیت جلیله نك (یعنی اطیعوا... آیت کریمه سنك) ساحه شمولنده رأی واجتہاد، خلاف واختلاف علمی یوقدر. تعدد زوجاتک منع اولنه بیلیمنه مؤدی اولیور خوف ودهشتیلہ جهل وتمصبک ولولہ عناد ومکاره سی واردر.» دییه بکده ناز کانه اولمیان بر تقریع وتشذیعده بولونیورسکیز. بوراده کی تعرضکیز - شخصمه ایتدییکیز تعرضات سائرہ کبی -

آنا کزک سودی کبی حلال اولسون، خوش اولسون. لکن بوسطرلری یازارکن - حق وحقیقت، دین وشریعت برطرف - صوک مراجعتکاهکیز اولان افکار عمومیہ محکمہ سنك سزی تعیب ایدم جکندن هیچ ده می قورقادیکیز، دییه حیرتله ایچنده قالیورم. «آیت جلیله نك [۲] ساحه شمولنده رأی واجتہاد، خلاف واختلاف علمی، اولمادیغنی سویلیورسکیز. هایدی بویه اولسون. فقط هر حالده بوتون قارئلر سزك آکلادیغنی، طرفکزدن ده بوکره کاه مؤولا، کاه صراحتہ اقرار ایدلیدیکی اوزره اولوالامرہ اطاعتک ساحه شمولی «اولوالامرک امر ونهیہی امر ونهی الہی متابه سنه جیقاراجق» درجه وسعتی حائز اولیوب - علمای اسلامک دیدیکر کبی - برطاقیم قیود شرعیسه ایله مقیددر. وتحريم حلال ایله تحلیل

(۱) اسلام مجموعه سی ص: ۲۸۰

(۲) اطیعوا.... آیت کریمه سنك

اوت، بنم شرعه محبتم اجتہادکیزک (مادامکه خوشلائیورسکیز، رأیکیزک دینیہم) تعدد زوجات حقندہ کی سنت نبویہ بی رفع ومنعہ مؤدی اولماسندن قورقغه سائق اولیور. سزك قولکیزجه جاهلانہ ومتعصبانہ اولان بوخشیتم البته سزك اظهار ایتش اولدیغکیز «خشية الافرنج» وهم ناجاسندن عندالله وعندالمسلمین بیک قات افضلدر. شکایتنامہ رنگنی آلان مقاله کزده - اکثریت عظماسی تعدد زوجاتک منعی اک بویوک برجرم دینی تلقی ایتدیکی هر کسک معلومی اولان - افکار عمومیہ بی:

«شریعت اسلامیه، اولوالامرک امرلری کندی امرلری متابه سنده عد ایدیور دیدیکم ایچون تخطئه ایدیورده شریعت حقندہ حرمتکار بولونمایورسک دیور.»

عبارہ سیله تغلیط ایدیورسکیز. واقفا بوفکرکیزی قبول ایتهمدم. فقط سزده عدم حرمت اسناد ایدیشم بوندن طولای دکدی. تعدد زوجاتی: «حالا سزده حکمفرما اولان قرون وسطی وحشتی، دییه توصیف ایتمه کزدن، لسان شریعتی «ساکت و ابکم» عد ایتمه کزدن طولای ایدی. معلوم عالیلریدرکه نقلده امانت شرطدر. دها دون بلاد اسلامیه نك هر طرفه انتشار ایدن وحیاتده اولدیغ ایچون طرفدن درحال تصحیحہ امکان بولونان سوزلری بالذات بکا قارشى طائمیہ حق برحاله قویارسه کز علمادان فلان ویافلان بویه دیمش دییه ایدم جککیز نقلره فاصل اعتماد ایدیلیر؟ از جمله بوندن اولکی مقاله کزده ده جوازی (غریب! سزهم مغالطه لرک، سفسطه لرک اختلاف تعبیردن نشأت ایتدیکنی سویلیه رک حقسز یرده بزدن شکایت ایدیورسکیز. همده «اباحه» یرینه دها بر چوق معناله کلن «جواز» تعبیری استعمال ایدیورسکیز. بوده اصول فقہک جاهلی اولما. دیغکیز ایچون تمویها تندن معدود اولابیلیر. (بر حکم شرعی عد ایتین علما فاضل همشهریکیز اسماعیل حق بک برادر سزك «اصول خضری» دن، «المنتهی» دن، «مختصر المنتهی» دن، «مسلم الثبوت» دن، «المستصفی» دن نقل صریح ایله اثبات ایتدیکی اوزره معتزله طائفه سی ایکن ذات عالیلری (بونی آجیقجه سویلرسهم دعوائی یوروتهم قورقوسیله)

ایدیورلر . « دیمکه باشلادیکنز . هم قاجق ، هم طاوول چاللق قیلندن اولان بونوع اجتهاده مساعده کزله «اجتهاد مستحق» نامنی ویزه حکم . واقعا بواصطلاحک لغتنامه علمده یری اولمادینی کی مدلولنکده خارجده وجودی یوقدر . لکن نه بئاس وار ؟ سزک نابجا بر اجتهاد کزه ناشینده براسم ویرمکه قیامت قویماز . آ کلامیورم ، نصه قارشى اجتهاددن یوقدر متوحش اولیورسه کز بوطاقتشکن کار عظیمی اوزر کزه آلمه یی سزه کیم تکلیف ایتدی ؟ باخصوص مجتهدلکدن تبری ایتدیککنز حالده :

« شوقدرکه ، اوزون و متمادی زمانلر جهل و تعصبک ستره مظلمنده قالان و بونکله برابر بر جوق مباحثات و مناظراته سبیت و یروبده بر نتیجه اقترا ایدمین (۱) بومشلهده آرتق شریعت اسلامیه نک چهره حقیقتی کوسترمی زمانی چوقدن حلول ایتشدی . ایشته تعدد زوجات مقاله سی ، شمسدی به قدر کرک عن جهل و کرک اغفله ذهول اولنان بر حقیقت شرعییه اساسات قهیه و علمیه دائره سنده میدانه چیقارمق مقصدیله یازلشدی . » (۲)

کی طفره فرشانه و عظمت پرورانه سوزلرله بوسنت سنییه متمسک اولان خواص و عوام مسلمینه « جهل ، تعصب ، غفلت » اسناد ایتک صلاحیتی زهدن آلدیکنر ؟ وعادتا بر مجدد دین طورینی نه دن طاقیندیکنر ؟

هله علم اصول فقهک موجودی اولوب مدارک بیانی استخراجه مدار اولان قواعدی خارق العاده بر ذکا و درایتله وضع ایدن بوتون ائمه دینی برشی آکلاماز حالده کوستروب :

« ایشته بودرجه عقل و منطقه خارج بر خطای عظیم ایله (یعنی جوازی قهده موضوع بحث ایتمکه) شریعت اسلامیه یی آلوده ایتکی موافق کورمیدیکدن بیان حقیقت ایتکی وجیهه دینه عدا ایلدم . » (۳)

کی سمان اهل ارضه خطاب طوریه شریعت اسلامیه یی بیلم نه کی شیلردن تطهیر ایتکی نه دن درعهده ایتدیکنر ؟

بوکی دعوالرله مجتهدلرک مقامی استخفاف ایده جک بر مقام عالیدن دم اوروب طورورکن : « امان بکا مجتهد دیمیکنر » دییه بوسوزدن اودکیزک قوبدینگی کوسترمک حقیقه عجیبدر . لکن حق الانصاف دییه لمکه بوخوف و تریکنر بوسبوتون نابجا دکدر . زیرا اجتهاد قبوسی واقعا آچقدر . فقط تحریم حلاله منجر اولان بوکی مسائله الی یوم القیام مسدوددر . او باب رحمتدن کیره بیله جک مسائلک حامللری ده هر حالده اوقیودن صیفاق ویا صیغامیه جق مسائلی فرق ایده جک رجالدن اولمالیدر .

« سنک بوزوق و چوروک قیاسک » تعیری قوللاندیم ایچون بی مؤاخذه ایدیورسکنز . واقعا قیاسکیزک بوزوق اولدینگی ، استدلالکیزک چوروک اولدینگی ایلک جوابده ایضاح ایتشدم . بواضا حاقی ویردکن صوکره قیاساتکیزی البته آلقیشلا یامازدم . عین صواب و حکمتدر ، دییه مردم . باخصوص اولجه سویله دیکم کی - فقه و شریعت قارشى حرمتده

(۱) چوقدن بری اقترا ایتشدر . فقط نه چاره که حکم و مبارزه به علاج منطقی یوقدر .

(۲) اسلام مجموعه سی ص : ۳۲۵

[*] اسلام مجموعه سی ص : ۲۹۶

بونلری فقهای خفیه و شافیه دن بعضلری دییه کوستریورسکنز . و بونلرک معتزلی اولدینگی سویلیورسکنز [۱] . حال بوکه مناظرده کیمه نه اسناد ایدیلرسه آچق و صریح اولارق بللی اولمالی . هله نقل ایدیلن عبارلر قائلرینک خلاف مقصودلری ایهام ایده جک طرزده تغیر ایدلمه ملی . و کیمسه یه سویله مدیکی سوزی سویلتمه ملی .

ذات عالیکنر ایلک مقاله کزده کتاب وسنت ایله ثابت و عصر آ بعد عصر اجماعی برنقل متواتر ایله بزه قدر واصل اولان مباح و حتی یرینه کوره سنت ویا واجب بر فعل مشروعک منع ایدیله بیله جکنه دائر اجتهاده قالقیشدیکنر . سزه نصوص کتاب وسنت ایله معلوم و اجماعی برنقل متواتر ایله منقول اولان بر مسئله ده اجتهاد اولماز دیدیکنر ایچون بزه کوجندیکنر . و :

« مظهر جوابکنر اولان مقاله مده دائما بیان ایتدیکم مطالعاتی « مورد نصدر ، قها بوراده رأی و اجتهادلری ترک ایده رک نص جلیک حکمنه اتباع ایتشلر . بومشلهده اجتهاده مساعده یوقدر ، کیمسه رأی و اجتهاده بولوناماز » دییه اوغرا شوب طور دینم و بویه رأی و اجتهاده تابع اولمامقدن باشقه بر نقطه استنادم اولمادینی حالده یته تکرار علی التکرار بکا بومشلهده اسناد اجتهاد ایتک هیچده خاطر و خیاله کلیر برشی دکلدی . » (۱)

کی سوزلرله مجتهدلکی کندیکنر دن سلب ونقی ایدیورسکنز . حال بوکه بونقی و سلبده کی اصابتکنر مسلم اولدینگی قدر بوکی سوزلرکیزک تماماً خلاقی اولارق (فانکجوا ما طاب لکم . . .) نص جلیک حکمنی منع ایده جک بر اجتهاد غیر مقبول و غیر مسموعه قالقیشدیکنر کزده مقاله کزی اوقویانلرک جمله سنجه معلومدر .

چونکه سز اولوالامرک واجبات ایله محرماتک ماعداسنده امر و نهیلری - هر نه اولورسه اولسون - امر و نهی شرعی اولدینگی ادعا ایتدیکنر . و بودعوا کزی هر دورلو خلاف و اختلافدن بری اولارق بوتون فقها و علمای مسلمینه اسناد ایتدیکنر . بومقدمه به بناء ده « نه واجب ، نه حرام اولمایان تعدد زوجاتک منعی حقتده بر قانون یاپیلد . بیلیر . » دیدیکنر که نص کتاب و فعل رسول ایله ثابت اولان بوسنت سنییه نک قانون ایله منعی حالده بومنع بر منع شرعی به یعنی حرمته مؤدی اولور ، دیمک ایسته دیکنر . حتی جواب الجوابکنر ده شرعه قارشى صید نظامنامه سیله استشهاد بیله ایتدیکنر . بر سیل الرشادک ۲۹۸ نجی نسخه سنده اولوالامر ویردیکنر معنائک بالعکس مختلف فیه اولدینگی و مع مافیه لسان قرآنی آ کلامقده کی کاللری هر حالده سزلرله ، بزلرله قابل قیاس اولمایان فقهای صحابه و تابعینک ، علمای مجتهدین و ائمه متبوعینک اختلافی صوری اولوب جمله سنکده آ کلا ییشلری سزک نصدن چیقاردینکیز معنایه تماماً مخالف بولوندینگی و امرانک مطاعبتی احکام شرعییه یی انفاذ ایتملری حیثیتله اولدینگی و تعدد زوجات بر امر مباح ایسه ده بعضاً سنت و حتی واجب درجه سینه چبقایله جکنی دور و دراز اثبات و بیان ایتدیکنر ایچون قائلرکزه قارشى کویا بر عذر اولمق اوزره « حاشا بن اجتهاده قالقیشادم . بکا افترا

اسلام مجموعه سی ص : ۲۹۵ و ۳۰۲

(۱) اسلام مجموعه سی ص : ۲۸۳

تقصیر کن مشهورم اولدجه سزه حقیقی بی پروا سویله مکدن چکینه جکمی امید ایتمه کنز عبندر .
کذلك :

« برده معارضه بزه بعض سؤالرده توجیه ایدور ! و « جواب ور » دیور . بیلله لری اقتضا ایدرکه هنوز اعتراض شکل و ماهیتی اکتساب ایتمه مش سؤالره جواب و بر مک اصول مناظره دائره سندن خارجدر . کندی وظیفه لری منع ، نقض و یا معارضه دن عبارتدر . »
بویور و لیور که حافظه کنز بوقدر ضعیفه تعجب ایدرم . بزمقدمات کنزه اعتراض ایتدک . دلیل کنزی نقض ایتدک . اینانمازسه کنز سبیل الرشادک ۲۹۸ نسخه سندن ۲۱۹ نجی و ۲۲۰ نجی صحیفه لری تکرار اوقویکنز . بز سزک دفعه کنزه منتظر ایکن بزم . دلیل لر مرزی موضوع بحث و اولجه سویله دکر کنزه دفعه دلالت ایدر هیچ برشی علاوه ایتمه کنزین ینسه اسکی بیلدیک کنزی تکرار ایتدیکنر . اودرجه ده که سزه قوجه برزنجیر قصه سی اوقومغه مجبور اولدق . نهایت کچن هفته - شیمدی به قدر هیچ بر مناظره ده راست کلنمه مش - بر حال اضرب عرض ایتدیکنر . بزه صالح دلیل لر اقامه ایدرک اونلردن کنندیکنر اویغون مدلولات استنتاجنه . آصادن دیکن استحصالتنه چالیشدیکنر . اوصورتده که آرتق ذات مسئله اعتبار یله آرا مزده اختلاف قالماش و یا لکنر : « بن یا کلش قیوچالشم ، سزک حق کنر وارمش ، دیمک زخمی اختیاریتمه کز قالمشدر . مع مافیه ذات عالی رینه بوکلفتی تحمیل ایتمک انصاف سز لغمده بولونمیه جغمندن امین اولاییلر سکنر . بزم نظر مده مسئله نک طوغر و لماسی لازم . یوقسه بهمه حال سزک « طوغر و دره دیمه کنز دکل . سبیل الرشادک ۲۲۰ نجی و ۲۲۱ نجی صحیفه لر نده کی سؤالره کلنجه ، بونلره باشلامدن اول بر کره :

« هایدی موقتاً دعوا کزی تسلیم ایدم ده امور مباحه و جائزه نک کافه سنده اسرای اطاعت اسر دینی کبی واجب اولور دییه قبول ایدم . نه کیم سز بو حکم کنزی نکاح و طلاق ده تشمیل ایدرک اونلرده ده بکنمه دیکنر احکام شرعی بی نسخ ایدرک قانون تربیتی توصیه ایدور سکنر . بوکاده موقتاً بکی دییه م . باقالم حال زویه و اراجاق ؟ »

و بر آز سوکرده استدلالا کنزک خلاصه سی اولارق چیقاردیفکنر :
« خلاصه شریعت اسلامیه ده شورایی محقر و هر در او شک و تردددن و اختلافدن مصوندر که علی العموم جائز اولان شیلرده اولوالامرک امر و نهی ایتمک صلاحیت واسعه سی واردر . هیچ بر شکل استثناسی بوقدر . هیچ بر صورتله قابل تنقید و تحدید دکدر . نص قطعی شرعی به مستنددر . » [۱]
نتیجه سی جور و تدکدن سوکره :

« اینانمازسه کنز ، بوندن اولکی استدلالا تمه قانع اولمازسه کنز اجتهاد خامک کز مستلزم اولدینی دیگر بر طاقیم فساد لری ده کوستریم . سزه شو سؤالرمه جواب و یرمه کنزی رجا ایدرم . »
مقدمه لر یله سؤال ایراد ایتمشدم . دلیلک فسادینی مثبت اولان بو طرزده کی سؤال لر ، دلیل منع دکل ده ندر ؟ ذات عالی لری طویل الذیل دورت مقاله قارایه جغه دلیل حکمنده اولان بوسؤال لری و علی الخصوص صوک بش سؤالک غیر واردر و منقوض اولدینی ایکی سطرله

ایضاح ایدم بدیکنر کندی حساب کنزه البته ده نافع برایش کورمش اولور دیکنر .

« اولوالامر . تحریم حلاله صلاحیت ، و یرمکه سزی مؤاخذه ایتدیکمندن طولانی بکا عتاب ایدور سکنر . بو عتابده حق سز اولدیفکنر طرز مدافعه کز لده ثابتدر . »

« اولوالامرک جائز اولان شیلرده امر و نهی ایتمک صلاحیتی انکار ایدر ابرسه - عرض و بیان ایتدیکم وجه ایله - اساساً واجب اولان شی منع و زجر و یا ممنوع بر فعلی امر ایتمک صلاحیتی اولدیفندن هیچ بر شیئه امر و نهی ایتمک صلاحیتی [۱] اولماز و آیت جلیله مذکورده حکم و معناسی قالماددی . [۲]
فقره کنزه قارشی :

« بر حکومت تحریم حلاله صلاحیت و یرمه ک اولدقدن سوکره وجوب اطاعتک حکم و معناسی قالماز ظن ایدور سکنر . »

جواب منعیله مقابله ایدیشم جان کنزی خلی صیقمش اولاجق که :
« اول امرده شوراسی عرض ایدم که : [تحریم حلاله صلاحیت] تعبیری استعمال ایتمد . جائز اولان شیلرده امر و نهی ایتمک صلاحیتی ، دیمشدم . »

کبی مدافعات ایله کله اوزرنده اوینامه بی مدار نجات و سلامت فرض ایدور سکنر . « جائز اولان شیلر » ندر ؟ سنت نبویه ایله مقرر بر امر مباح و حلال اولان تعدد زوجات ده بوکا داخل دکلی ؟ جائز اولان شیئی - اصطلاحده آلدانمیه ده اصطلاح شریعتیه حلال و مباح اولان شیئی دییه م - اولوالامر نهی ایدنجه سزک قول کنزه کوره حرمته منجر اولمش اولمازی ؟ سؤال دن اور کدیک کنزی بیلسمه سلسله سی ده ایجه اوزاتمق ممکن اولان ایشته بر جوق سؤال لری که « تحریم حلاله صلاحیت » تعبیری استعمالده حقلی اولدیفمی کوستریر . حتی ذات عالی لری ده بونک فرقه وارور سکزده :
« هر ایکی تعبیر مساوی و مرادف اولسه بیلر ، جوازک به دیمک اولدیفنی ادراک ایدمین باطریق حل و حرمتکده ماهیتنه نفوذ ایدم سز . شواعتیار ایله اساس طور رکن جواز دن بشقه برده حل و حرمتک بیانه کیرشمک احتیاجی حاصل اولسون . »
مغالطه سی یا ییور ، و :

« مغالطه و سفسطه لریک مهمنک بویه اختلاف تعبیردن نشأت ایتدیک کور و لیور . »

بیانیله مغالطه و سفسطه حقنده بزه بک عالمانه بر درس و یردکن سوکره :

« آرتق بزه تعلق اولیان تحریم حلال تعبیری [۳] بر طرفه بر افرق ... »
سپریله حمله بی صا ووشد یرمغه چالیشور سکنر . بزیسه حقیقتک ولو بویه مؤول بر شکله ظاهر اولماسنه قانع اولاییلر . سز دیمک که عینیه بزم دعوا مزه موافق اولارق - هیچ بر کیمسه نک تحریم حلال صلاحیتی اولدیفنی تصدیق ایدور سکنر . حلال اولان ، یرینه کوره سنت و حتی واجب اولان تعدد زوجاتی الی یوم القیام نهی و تحریم ایتمک صلاحیتی جائز کیمسه سزک اجتهاد کزه کوره ده

[۱] آتی چیز یان کله اصلنده : « آرتق شرعاً اولی الامرک هیچ بر شیده امر و نهی ایتمک صلاحیتی اولماز » شکنده ایدی . « شرعاً » قیدینک انشای نقلده نهدن اسقاط ایدلر کینی آکلایادم . کندی عبارته سی نقلده بوقدر مساهله کار اولان ذواتک نقول ساثره سینه ندرجه به قدر اعتماد جائز اوله بیله جکینی کسدره میورم .

یوق دیمکدر. بویه بر صلاحیت منتفی اولنجه تصور بویورولان قانونک جواز تکلیفی ده منتفی اولمش دیمکدر که بزه بوقدری کافیدر.

بور. دیگر جهندن ده بز: اولوالامر، فقهای مجتهدینه ده، امرایه ده اطلاق اولونور، دیمشک. «امرا» معنایه آلدینی تقدیرده ده:

«اولوالامر اطاعت ایدیکز، دیک اولوالامر اقامه ونصبندن. مقصود اولان خصوصاً اولوالامر ایچون ولایت امر نقطه سندن مطالب اولق لازم کلن شیرک کانه سنده اطاعت ایدیکز، دیمکدر. عقل، عرف، لغت بواسرک معنایی بویه اولدینه شهادت ایدر.» [۱]

دیمشک. ذات عالیکز ایسه بوسوزمزی نقل ایتدکن صوکره:

«بو، هیچده فرقتده اولادینی حالد رعبه اوزرنده تصرف امام، مصلحت منوطدر، قاعده اساسیه سینه اشارتدن بشقه برشی دکدر. و صرف اولاسیه عاقددر. بواسرک ایسه بر حکم عقلی و ضروریدر.»

بویورارق ایشک فرقتده عاقبت - امایک کج - وارمغه باشلا بویورسکزر. اولجه، بوتصرفک «هیچ بر شکل استثنایی بوقدر» دیدیککزر حالده شیمدی بوقدر حق انصاف ایتمه کز هر حالده بویوک برشیدر. اوت، بزم مقصدمز «رعبه اوزرنده تصرف امام مصلحت منوطدر» قاعده فقهیه سنی آیت کریمه نك دلالت عقلیه، عرفیه و اقویه سندن استنباط ایدی. سزده ایشته بونک بر «حکم عقلی»، حتی «ضروری» اولدینی سوبلیورسکزر.

مع مافیه ینه آرامزده برایکی نقطه ده نزاع قالیور. سز آیت کریمه ایچون عقلدن بشقه بر مقید و محض طایفه دیکز. حالده طایفه بویورسکزر. بزایسه دفعلمر کزده حالاموضوع بحث بیله ایتمه دیککزر - کتابدن، سندن، عرف ایتدن مستنبط - مقیدلر، محض صالر بولمشدق. سز هر نه دانسه خلاف سابقکزرله قطع علاقه ایتمکی سومیورسکزرده تقید و تخصیص شرعی بی هیچ صایورسکزر. بعضاً سنت، بعضاً واجب اولان تعدد زوجاتی تصرف امامک حیطة سنی داخلنه ادخال ایتدکن و:

«بزم مقصدیمز جائز اولان شیرلر حقنده منفعت و مصلحت عامه بولندینی حالده قانون وضع ایتمک شرعاً اولوالامرک صلاحیتی داخلنده در، دیمکدن عبارتدر.»

جمله تمهیدیه سنی متعاقب:

«شوراسی ده شایان عرضدرکه «تصرف امام، مصلحت منوطدر» قاعده اساسیه و عقلیه سنی اولوالامرک امریه ده کی اولان صلاحیت واسعه سنی بر درجه به قدر تقید و تخصیص اید بویورسده...»

عبارت سیله «ولی الامرک جائز اتدکی (یعنی مباحاتده کی) هرامر ونهینی شارعک امر ونهینی مثابه سنده» عدا ایتمک اوزره کرک اولجه و کرک صوک مقاله کزک بعض یرلرنده سرد ایتدیککزر دعوی مفرطدن انحراف ایله دکدن صوکره ینه:

«شبه بوقدرکه بوتخصیص ده مقاله اساسیه ده عرض ایتدیکم تخصیص قبیلندندرکه عقل ایله تخصیصدر، رأی و اجتهاد ایله دکدر.»

بویور بویورسکزرکه بوسوز ذات عالیلرنده اسکی دامکاره نك ینه نکس ایتدیکنه اشارتدر. بوراده رأی و اجتهادی - تخمینمه کوره - «نقل» سمع، شرع، کی بر معناده قوالامش اولاجتسکزر. طریق نقل و شرع

ایله بر شیک ثبوتی انکارده سز حقیقه یک عجیب و شایان حیرت بر تعصب کوستریورسکزر. سز غالباً حل و حرمت ایچون یالکزر دلالت عقل ایله اکتفا ایتمک ایستیورسکزر. عقلک استحسان و تصویب ایدمکی شیرک دلیللری کتاب و سنتده بولق بیلیم که سزی نه دن بوقدر خویلا ندیریور؟ نه دن دلیل شرعی بی اونوتدور مق ایچون بوقدر تکلفلره لزوم کوریورسکزر؟ شرع ایله عقلی یکدیگری مؤید کورمکده نه محذور وار؟ شرعه مستحق اولدینی پایه بی ویرمکه عقله نه زیان کلیر؟ یوقسه مقصدکزر عقل و هوایه او یارق و احکام شرعی بی یالکزر واجبات ایله محرماتک بعضلرینه قصر ایدمک احکام سائرده حق تشریعی اصل شارعدن آلوب کندیکز ده دور ایتمکیمدر؟ بوکی بیاناتکزرله هر حالده شرعی اولان مصلحتی «مصلحت کیفیه و هوایه» ایله تفسیر ایتمک ایسته دیککزر آکلاشیلیورکه بونی ده هیچ بر فرقه اسلامیه قبول ایتمز.

اوت، بزده سزکله برابر تکرار ایدمک رز که تصرف امام مصلحت منوطدر. شونی ده علاوه ایدمک رز که تعدد زوجاتی منع ایتمکده هیچ بر مصلحت و فائده شرعی و حق عقلیه بوقدر. نکاح ایله اتمدد زوجات سنت انبیا و مرسلیندر. ذکر و انا نك عفا فی، موحدینک چوغالمسی کی فوائده عظیمه سی واردر. منی ایسه عدده مسلمینک تنافسی، محرمات ارتکابی کی مفاسدی دعوت ایدر. تصور ایتدیککزر قانونی وضع ایتمک حرامی تسهیله ذریعه اولاجنی ایچون هرامدر بیله. سز بیله بویه بر قانونک وضعی ایچون بوفعل مسنونک فرنگلره ناخوش کورونم سندن و «حالا حکم فرما اولان قرون وسطی وحشی» دییه تلقی ایدلمه سندن باشقه بر سبب بولا بیلدیکز می؟

دوشونکزر که قرون وسطانک یکانه دینی دین اسلامدر. فرنگلرک بکنمه دیککی تعدد زوجات دکل (زیرا بالفعل و فقط زنا ی محرم شکلنده، همده غیر محدود بر صورتده تطبیقندن بر آن فارغ دکلدلر)، دین اسلام ایله مسلمانلردر. بوکون اونلرک خاطری ایچون تعدد زوجاتی رفع ایتسه کز، یارین نکاح ایله طلاق بکنمه مکة قالی شیرلر (۱). بوکاده موافقت ایدوب ده انسال آتیة مسلمینی قطع ایدر سه کز اوروجی، حبی حاق، نمازی بی لزوم بر تعصب شکلنده کوستره جکلر. بونده ده موافقت حاصل اولور سه ینه یاقامزی برافازلر. خرستیان اولماد قجه المزدن قورتولوش یوق. «دییه جکلردر» (ولن ترضی عنک الیهود ولا النصارى حتى تتبع ملتهم)

حاصلی فرنگه یارامق مصلحت شرعیه اولاماز. عقلمزی باشمز ده و شیروب مصالح و منافعمزی شارع اعظمک چیزدیککی دائره داخلنده آرایلم. دشمنمک رأی نا صوابیله کندمزی خسران دنیوی و اخروی به گرفتار ایتمک کار عقل دکدر.

بختمز بوراده ختام بولق لازم کلیوردی. کوریورم که مقاله کزک صوک صحیفه لرنده تصرف امام حقنده کی حکم عقلی و ضروری بی ینه (۱) نه کم اسلام مجموعه سنک ۲۳۸ نجی صحیفه سنده بوکاده خفیه بر اشارت بویورمشدیکز.

اونودوب سوزی اسکی وادی به اعاده ایدبورسکز. و :
« شبهه یوقدرکه امر ونهی ، افعاله تعلق ایدر . امر ایله فعل ، نهی ایله ترک فعل طلب اولور . »

مقدمه سیله الفبا دن درس ویرمه که باشلا یورسکز . درس عالیترینه مخاطب اولمیه یی منته قبول ایدرم . فقط آرتق اورکیکزده مخاطب صفتیله اولسون سزه بر قاج سوال صورمه مساعدده یوریکز . خلاصه کزده اسکی درس لری تکرار ایدرکن :

« آیت جلیله دن مقصد ، جائز اولان افعاله امر اولی الامر (شرع مجمل دیمک اولان عرفه موافق اولق شرطیله) اطاعت ایدیکز دیمک اولور . »
کذلک :

« آیت جلیله دن مقصد ، جائز اولان افعاله اولی الامرک منعه اطاعت ایدیکز دیمک اولور . »

یورولور . عجباً « عرف » مراد فی اولارق استعمال یورور دیکز « شرع مجمل » مصلحت شرعی معنایه میدر ؟ اگر او معنایه ایسه ذاتاً بیلدیمک برشی اولدینی ایچون طرف عالیلرندن اجازه ته کسب استحقاق ایتیش اولورم . یوق باشقه برشی دیمک ایسه ، تخمینم اوزره کیف وهوی مصلحتی دکلسه لطفاً ایضاح یورولسون .

برده امر اولو الامرده « عرف » ، شرع مجمله ، موافقت شرطی ایراد یورولمش ایکن نهی اولو الامر اطاعتده بو شرطک عدم ذکرینی ده آریجه استشکال ایدورم . یوقسه تحریم حلالی صراحة تجویزه دال اولاجنی ایچون بوکا جرائمی ایدلمه دی ؟

کذلک ایلک جوابده معارضه قصیدیه امر اولو الامرک تعلق ایدمه یه جکی بر جوق مباحاتی تعداد ایتشدم . (سبیل الرشاد ۲۲۸ ص : ۲۲۰ ، ۲۲۱) . شیمدی ایسه سائل متعلم صفتیله : « بونلری منعی قابل اولان جائزات میانهمی ادخال ایدورسکز ؟ یوقسه بونلرده مصلحت قیدیه مقید میدر ؟ بو مقید مصلحت شرعیه میدر ؟ » دییه صور یورم . اگر دیدیکم کبی تقید ایدر سه کز یینه اجازه ته کسب استحقاق ایدرم . تقید ایتزه کز بوکونکی درسکزده تناقض حاصل اولاجغندن بالطبع یینه ذهنم شاشیر .

کذلک - معارضه موقعنده ایکن - تعدد زوجاتک منعی حالنده ظهوره کله بیله جک بعض مفاسدی تعداد ایتشدم . شیمدی بونلری یینه بر متعلم مستشکل صفتیله تکرار ایدورم :

« ۱ - کتاب حکیمده (وما آتاکم الرسول فخذوه و ما نهاکم عنه فانها) دییه بر نص قاطع وارد . اوراده کی (کم) ضمیر خطایله اولو الامرده مخاطب میدر ؟ دکلیدر ؟ دکدر ، دییه سزسکز . طرف حقندن مبلغ اولان و : « رخصت لری ضیافت الهیهدر . قبول ایدیکز (۱) » یوروران رسول کریمک جائز و مباح کوردیکی (۱) بوبایده کی احادیث شریفه پک چوقدر . از جمله : « علیکم برخصة الله التي رخص لكم فاقبلوها » = المهک سزه احسان ایتدیک رخصته ملازمت ایدوب قبول ایدیکز - طبرانی ، « من لم یقبل رخصة الله عز وجل کان علیه من الائم مثل جبال عرفه » = هرکیم الله عز وجل حضرت لریک رخصتی قبول ایتزه اوزرینه عرفه طاغ لری قدر کناه ییغیلر = امام احمد ، « ان الله تبارک و تعالی یحب ان تؤتی رخصه کما یحب ان تترك معصيته » = الله تبارک و تعالی حضرت لری کند یسنه قارشی معصیتک ترک اولوندیغنی فاصل سورسه رخصت لریندن ده استفاده ایدلدیکنی ده اوله جه سور = امام احمد ، بزار ، طبرانی ، ابن خزیمه ، ابن حبان « حدیث لری بوقیلنددر .

شیئه - اوکا اطاعتله مکاف اولان - اولو الامر : « دکدر » دییه بیلیری ؟
طبیعی یوسؤالر تعدد زوجات محض رخصت اولدیغنه کوره در . بعضلر حقنده سنت و واجب اولدیغنه کوره ایسه ایش دها آغیرلاشیر . بو تقدیر جهده سنتی ، واجبی نهی ایتک نه دیمک اولدیغنک لطفاً ایضاحی مطلوبدر .

۲ - « دیگر بر آیت کریمه ده جناب حق : (یا ایها الذین آمنوا) یا ایها الذین آمنوا (یا ایها الذین آمنوا) خطایله اولو الامر مخاطب میدر ؟ دکلیدر ؟ دکدر ، دییه سزسکز . او حالده (فانکمهوا ما طاب لکم) آیت کریمه سیله تجویز یورور یلان تعدد زوجات حق تعالیک قیامته قدر امته اباحه ایتدیک طیباندن ایکن اولو الامر آتی بر قانون ایله منع - لسان شریعتله قونوشالم - تحریم و بو حکم الهی یی نسخ ایدمه بیلیری ؟ »

واقعا اسلام مجموعه سنک ۹ نجی نسخه سنده « نسخ » ۱۱ نجی نسخه سنده ده - بومقاله ده موضوع بحث اولدینی اوزره - « تحریم حلال » تعبییری استعمال ایتدیکمدن طولانی بنده کزی مستحق کوشمال عد ایتدیکز . لکن الدن نه کلیر ؟ کوردیکز که سوزی نه طرفه چور سه کز معنی یینه اورایه وار یور . بناء علیه سؤال یینه - حل مشکل ایدیلنجه یه قدر - دیب دیری یرنده در .

« ۳ - شرع شریفک امر ایتدیک قسم و نفقه ده عدالت شرطنه تمامیه رعایتکار ، وجودی زنده ، ثروت و سامان صاحی بر مسلمان اللهک بورختندن استفاده ایدره کی ، اوچ ، دورت قادین تزوج ایتسه بو تصور ایتدیکز قانون نجیک وجودی تقدیرنده - معاذ الله تعالی - زانیی اولور ؟ و شرعاً مستحق حدی اولور ؟ » حتی عدالت ، زنده لک ، ثروت شرط لری ده شیمدی حذف ایدره کی علی الاطلاق بردن زیاده تزوج ایدن کیسه زانیی اولور ؟ دییه صور یورم . بزم او کز ندیکمه کوره بویله بر کیسه یه اقامه حدی تجویز ایدر هیچ بر فقیه اسلامی کله مشدر . عجباً - بوقانونک وجودی تقدیرنده - سزک فقہکزده بونک حکمی ناصلدر ؟

« ۴ - بویله بر مسلمانک ایکنی ، اوچنجی ، دردنجی قادیندن طوغان چوقولری - معاذ الله تعالی - اولاد زانیی اولور ؟ » یوسؤالک ده جوابی بز مسلمانلرجه پک مهمدر .

« ۵ - سزک تخیل ایتدیکز قانون بو اولادک نسبی طانییه جمی ؟ بابالریک میراندن محروم ایدمه جکی ؟ » بونقطه ده محتاج ایضاحدر .

یوسؤال لری مؤدی الیه اعتباریله مقدماتکزک فسادنی تصویر ایچون ایراد ایتشدم . مقصدم ستر باطل دکل ایدی . بنم مدافعه ایتدیکم دعوی باطل اوله یدی ضرب شمشیر استادانه لریله البته چوقدن بری محو و پریشان اولمش اولاجقدی . چونکه - یورور دیکز کی - « للباطل صولة ثم یضمحل » قضیه سی پک طوغرودر . بردفع طالمانه ایله سؤال لریک سمتنه بیله اوغرا نامسی جاهل ، متعصب دیدیکز معارضک حقه ظهیر اولدیغنی کوستر می ؟ الحق یملو ولا یعلی علیه .

احمد نعیم

(۱) سزک اصطلاحکزه کوره « تجویز » دیورم . یوقسه « اباحه » ، « علی وجه السنیه امر » اولونان دیمک ده طوغر و اولاجقدی .